

Høringssvar - Fireårig tilbudsstruktur for videregående skoler i Agder - Tangen vgs.

Til: Inntak og elevtjenester

Fra: Stein Kristian Dillevig

Kopi til: Mia Smørdal Krokvik / Inntak og elevtjenester

Innledning

Vi støtter prinsippet om en 4-årig tilbudsstruktur for skolene i Agder. En langsiktig tilbudsstruktur skaper større forutsigbarhet og stabilitet. Vi forstår også at alt ikke kan forutses i et fireårsperspektiv, og at planen derfor må gjennom en årlig revisjon. Når vi svarer ut denne høringen, så ligger det også i vårt svar at vi ser kompleksiteten og avhengighetene, og vi ser at inntaksmodellen i Agder spiller sammen med tilbudsstrukturen.

Vi mener at alle strukturelle grep som påvirker skolene, må ivareta prinsippet om «elevens beste». «Elevens beste» er nå innført som begrep i Opplæringsloven §10-1, og er dermed gitt større tyngde. Vi ser en fare for at «elevens beste» forsvinner i mengden av praktiske hensyn, høy kompleksitet, mangel på areal og innsparinger, og vi minner derfor om at «elevens beste» ikke bare kan være skolenes ansvar. Vi tenker at en tilbudsstruktur som i størst mulig grad ivaretar fleksibilitet og reelle valg, er til elevens beste. Og selv om vi på Tangen er plassert midt i sentrum av en by, så ønsker vi også at tilbudsstrukturen skal gi gode studietilbud for elevene i distriktene. Vi mener likevel at det må tas grep for å rydde i skolestrukturen, og vi tror elevene er best tjent med å gå på en skole av en viss størrelse, som kan tilby valgmuligheter. Vi tror elever aksepterer reiseavstand hvis kollektivtilbudet blir bedre og hvis skoledagen gjøres mer fleksibel.

Vi har en viss bekymring for at kapasitetsbehovene som er beskrevet i forslaget, ikke tar tilstrekkelig høyde for usikre variabler som vil få konsekvenser for skolene. Dette kan være faktorer som økt innvandring, dimensjoneringen av VOV samt konsekvenser av fullføringsreformen. Vi tror at det reelle elevtallet, hvor både elever og voksne er iberegnet, vil være høyere enn det som er antatt – i hvert fall i byområdene. Vi advarer derfor mot en underdimensjonering som forringer forutsigbarheten, og som øker behovet for ad hoc løsninger eller midlertidige løsninger. Midlertidige løsninger, år etter år, gjør at den overbyggende skole- og tilbudsstrukturen forsvinner ut av syne.

Vi vet at skolene i Agder, spesielt i storbyområdene, står foran et stort elevkull i 2025/2026. Vi skjønner også at det ikke er mulig å bygge opp permanente løsninger for noe som er midlertidig. Tangen videregående skole vil derfor, til tross for at vi har plassutfordringer,

gjøre vårt for å bidra til å løse utfordringene i toppåret. Avdeling for Inntak og elevtjenester er kjent med at skolen har mangel på areal ut fra nåværende innhold, og at vi derfor er avhengige av lokalitetene i Elvegata 2. Det er også kjent at skolen har lav kapasitet på kroppsøvingslokaler. En midlertidig økning i antall elever vil derfor kreve en utredning av hallkapasiteten for KRØ-faget, samt at det frigjøres ytterligere areal i Elvegata 2.

Den fireårige tilbudsstrukturen skaper en viss forutsigbarhet i et kortsiktig perspektiv. Vi mener likevel at det må gjennomføres en mer dyptgående analyse av hele skolestrukturen i Agder, og da kanskje spesielt i Kristiansand region. For Kvadraturen vgs. og Tangen vgs. har byggene i Elvegata 4 og Elvegata 2 vært «avlastningsbygg» for å håndtere elevvekst, eller for å tilrettelegge for bedre verkstedfasiliteter (FBIE). Slik situasjonen er i dag, er det usikkerhet rundt begge byggene. Med dagens skolestruktur, sett opp mot størrelsen på kullene både før og etter toppåret, er det et permanent behov for ekstra undervisningslokaler i Elvegata. Dette behovet faller bare dersom det gjøres omfattende endringer i skolestrukturen i Kristiansand region.

For Tangen vgs. er det svært viktig med en avklaring om Elvegata 2, som i dag er opplæringsarena for nærmest hele utdanningsprogrammet Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, og som i tillegg avlaster for en betydelig del av teoriundervisningen på skolen. For det totale antallet elever som legges til Kvadraturen vgs. og Tangen vgs., må det også tas høyde for at det finnes tilstrekkelig hall- og garderobekapasitet for kroppsøvingsfaget. I dag er det stort press på arealene i Aquarama. Vi gjør også oppmerksom på at arealberegningen som Norconsult har gjort for skolene i Kristiansand, og hvor Tangen vgs. kommer desidert dårligst ut, ikke tar med at skolen benytter satellitter både i Elvegata 2, i Reinhardtbygget, på Dalene, på Høietun og i Aquarama. Rapporten hensyntar heller ikke det faktum at alle våre klasser i Vg2 tømring, får opplæring på ekstern byggeplass. Kapasitetsmangelen er derfor ikke like prekær som det rapporten viser. Hvis all vår aktivitet skulle flyttes til hovedskolen, måtte det bygges en ny skole i Kristiansand.

Kommentar til påbyggingskursene i Kristiansand region

Vi mener det er god grunn til å finne nye løsninger for påbyggingskursene i Kristiansand region, og vi deler den bekymringen som blir omtalt i høringsdokumentet. Vi tror likevel at en rask omlegging av hele tilbudsstrukturen for påbyggingskurset, der samtlige klasser flyttes til randsoneskoler, bør utredes grundig for å unngå utilsiktede effekter. En rask endring i tilbudsstrukturen for påbyggingskurset, vil mest sannsynlig påvirke søker-mønsteret til både yrkesfagene og de studieforberedende fagene. Vi tror det er mer fornuftig med en gradvis omlegging, og anbefaler derfor at Kvadraturen vgs., som den største yrkesfaglige skolen i regionen, beholder noen klasser inntil effektene av en eventuell flytting er utredet. Så selv om Tangen vgs. har høy søkning til påbyggingskurset, støtter vi forslaget om en endring.

Kommentarer til de studieforberedende kursene med yrkesfag

Vi ser at de studieforberedende kursene med yrkesfag foreslås redusert og endelig nedlagt. Dette synes vi er en dårlig idé. Vi mener bestemt at de studieforberedende YF-kursene er til elevens beste, og at det finnes svært gode argumenter i læreplanverket for å tilby et fleksibelt opplæringsløp. Vi mener sågar at de studieforberedende kursene med yrkesfag er en langt bedre vei å gå for elever som ønsker dobbeltkompetanse, framfor å velge toårig yrkesfaglig løp + påbygging.

Vi tror alle skoler som har hatt studieforberedende kurs med yrkesfag, deler samme erfaring: Elevene blir bedre både i praksisfagene og i teorifagene, og de blir bedre rustet for videre studier enn elever som velger yrkesfag + påbygging. Vi mener dessuten at det er imot enhver utvikling i samfunnet og i skolen, å begrense elevenes mulighet til fleksible valg. For skoler med mye yrkesfag, er det dessuten svært viktig å ha et studie-forberedende fagtilbud, uten nødvendigvis å tilby studiespesialisering. De studie-forberedende tilbudene løfter kvaliteten i skolen, og de gjør det lettere å tiltrekke seg en variert elevgruppe som igjen har

en positiv effekt på skolemiljøet.

Vi ser at hovedgrunnen til at tilbudene ønskes nedlagt, er økonomi. Det er en svak begrunnelse i en verden hvor alle i skolen skal ivareta «elevens beste». Hvis økonomi er en sak, utfordrer vi heller til å se på finansieringsmodellen, differensierte gruppestørrelser eller andre virkemidler som kan redusere kostnadene. Men aller mest oppfordrer vi til å heve blikket og se økonomien i et større samfunnsperspektiv. Elevene som søker yrkesfag med studiekompetanse, rekrutteres normalt fra elevmassen som uten dette tilbudet, ville søkt et studieforberedende utdanningsprogram, som oftest studiespesialisering. For elever som sikter mot en spesialisert utdanning i høyere studier, som for eksempel elektro-ingeniør, vil et studieforberedende løp med yrkesfag gjøre eleven langt mer studie-forberedt. I den grad det rekrutteres fra elevmassen som normalt ville søkt et toårig yrkesfaglig løp + påbygging, så unngår vi at elever som ikke ønsker læreplass, opptar plass på et ordinært yrkesfaglig utdanningsprogram.

Kommentar til dimensjoneringen av studiespesialisering i Agder og fordelingen av studiespesialiserende tilbud i Kristiansand region.

I høringsdokumentet argumenteres det for at to paralleller bør være et minimum for å etablere studiespesialisering på en skole. Dette prinsippet støtter vi for distriktsskolene. Å etablere studiespesialisering med færre enn to paralleller, er ikke bærekraftig i seg selv, men er en distriktpolitisk minimumsløsning som også er til elevens beste. Skoler med to paralleller bør støttes med nettbaserte tilbud, både i programfag og fremmedspråk.

I de større byene, ikke minst i Kristiansand kommune med 117 000 innbyggere og kort reiseavstand internt i kommunen, bør skoler med studiespesialisering ha minimum fire paralleller. Med fire paralleller kan skolene gi et akseptabelt fagtilbud, også innen enkelte fremmedspråk på høyt nivå. Vi oppfordrer likevel fylkeskommunen til å opprette et byomfattende tilbud i fremmedspråk i Kristiansand region, med undervisning på ettermiddagstid. I et samfunnsmessig perspektiv er det viktig at Agder løfter språkfagene og bidrar til at flere velger fremmedspråk. Skolene vil ikke ha økonomi til å tilby alle fag.

Blant de fire byskolene i Kristiansand, har Kvadraturen vgs. uttrykt at de ikke ønsker studiespesialisering. Vi mener at alle de tre øvrige byskolene bør tilby studiespesialisering, som er et attraktivt studietilbud for svært mange elever. Når utdanningsprogrammet er så stort som det er, mener vi det er i elevens beste å ha et reelt valg mellom ulike tilbydere. Skolene tilbyr ofte ulike programfag, eller de har en litt ulik skoleprofil. Noen mener at flere tilbydere av samme utdanningsprogram øker konkurransen mellom skolene. På Tangen mener vi tvert imot at en viss grad av «konkurranse», gjør skolene bedre.

I lys av «elevens beste», er ofte elevens behov for å finne sin plass, underkjent. Det er et stort press på skolene for å sikre økt gjennomføring, men den faktoren som kanskje virker aller best, betydningen av å finne noen man trives med og et miljø man assosierer seg med, snakkes det lite om. Yrkesfagene og de studieforberedende linjene, som *Musikk, dans, drama, Medier og kommunikasjon* og *Kunst, design og arkitektur* er fagspesifikke linjer som forener elevene gjennom felles interesse. På studiespesialisering er dette annerledes. Det er derfor svært uklokt, slik vi ser det, å bygge gigantiske ST-skoler. For mange elever vil det være et tap. ST utvikler seg også best i kombinerte skoler, som kan by på tverrfaglighet og et mer mangfoldig skolemiljø.

Kommentar til den fireårige tilbudsstrukturen på Tangen videregående skole

Innledningsvis: Tangen vgs. er en kombinert skole der 50 % av utdanningsprogrammene er yrkesfaglige, mens de resterende 50 % er studieforberedende. Skolen har syv utdanningsprogram pluss påbyggingskurs, kombinasjonsklasser og noe voksenopplæring.

Den kombinerte skolen har altså et mangfoldig studietilbud og et tilsvarende stort mangfold i elevgruppa. Det er i seg selv positivt. Skolen har på mange måter en god sammensetning, selv om samfunnsutviklingen nok gjør sitt til at det kan oppstå spenninger i elevmassen mellom de «tunge» yrkesfagene og de «mykere» kreative fagene. Den varierte sammensetningen er likevel et pluss for skolen.

Bygg- og anleggsteknikk (BA): Tangen vgs. var i mange år eneste tilbyder av bygg- og anleggsteknikk i Kristiansand region. Skolen hadde den gang, og har fortsatt, den største avdelingen for bygg- og anleggsteknikk i hele landet. Da det ble opprettet tilbud for bygg- og anleggsteknikk på Vennesla og Søgne vgs. for to år siden, lå det i kortene at tilbudet på Tangen skulle nedskaleres. Det har ikke skjedd i nevneverdig grad; skolens Vg1-tilbud er bare redusert med 15 elevplasser. På Vg2 er tilbudet redusert med én klasse i tømring (flyttet til Søgne). Utover dette er tilbudet uforandret.

Vi ber om at tilbudet på Tangen vgs. skaleres ned til åtte paralleller i Vg1, som er noenlunde i tråd med antallet primærseekere. Med vår størrelse på avdelingen, er det svært lite ønskelig at bygg- og anleggsfagene skal være mottaker for elever som ikke ønsker å gå på byggfag, og som har andre prioriteringer. For inneværende skoleår har vi sett en svært uheldig utvikling, der elever som ikke har BA som førstevalg, slutter etter kort tid på skolen fordi det har åpnet seg luker på andre utdanningsprogram. Dette gjør at det tar lang tid å stabilisere klassene og etablere et godt miljø.

Bygg- og anleggsfagene er i stor grad påvirket av konjunktursvingninger. Det er en kjensgjerning at de fleste elevene ønsker spesialisering i tømring, og akkurat nå er det krevende å få elevene ut i lære. Det er derfor ekstra viktig at bygg- og anleggsteknikk dimensjoneres i forhold til behovet i bransjen. Slik situasjonen er nå, betyr det at antallet elevplasser må tas noe ned. Tangen er også mottaker av elever fra Søgne og Vennesla vgs. til våre Vg2-tilbud, og dette må det tas høyde for i tilbudsstrukturen.

Forslag til dimensjonering:

Vg1: 8 klasser
Vg2 Tømring: 3 klasser
Vg2 Rør: 2 klasser
Vg2 Mur og betong: 2 klasser
Vg2 Treteknikk: 1 klasse
Vg2 OFA: ½ klasse
Vg2 KEM: ½ klasse

Restaurant og matfag (RM): Det har i mange år vært en nasjonal trend at det er vanskelig å rekruttere til RM. De to siste årene har skolen jobbet svært aktivt for å øke rekrutteringen, og søkningen har gått noe opp. Vi har også klart, for første gang på mange år, å rekruttere en halv gruppe til Vg2 matproduksjon. Det er stor etterspørsel etter fagfolk i bransjen, og det er derfor i skolens interesse å rekruttere så mange søkere som mulig og utdanne gode fagarbeidere.

Skolens verkstedkapasitet kan håndtere inntil syv paralleller på Vg1, men vi fraråder å dimensjonere utover antallet primærseekere. Skolen har i flere år hatt fire paralleller på Vg1, og dette er et plasstall som gir god dimensjonering på Vg2. I år ble vi bedt om å ta inn over fem paralleller på Vg1 (81 elevplasser), som var langt over antallet primærseekere, og med den konsekvens at flere, opp mot en hel klasse, sluttet etter noen få dager. Vi ber derfor om at dimensjoneringen er noenlunde i tråd med søkningen, og at den ikke overstiger fire paralleller på Vg1 uten at det er nok søkere til det.

Anbefalt dimensjonering:

Vg1: 4 klasser (kan oppskaleres dersom det er tilstrekkelig med primærsøkere)

Vg2 kokk- og servitørfag: 2 klasser (kan oppskaleres ut fra antallet elever i Vg1)

Vg2 baker og konditor: 1 klasse (kan oppskaleres ut fra antallet elever i Vg1)

Vg2 matproduksjon: ½ til 1 klasse

Informasjonsteknologi og medieproduksjon (IM): IM ble etablert som nytt utdanningsprogram i 2020. Skolen har vært gjennom en røff etableringsfase, hvor blant annet mangelen på læreplaner og kvalifiserte faglærere har vært prekær. Skolen har likevel jobbet systematisk med å etablere et godt fagtilbud, og vi opplever nå at vi lykkes. Gitt utdanningsprogrammets korte historikk og skolens omfattende arbeid med å bygge opp kompetanse, sikre gode lærerkrefter, bygge opp et godt elevmiljø og fremfor alt etablere et stort nettverk i bransjen, anbefaler vi på det sterkeste at dette utdanningsprogrammet ikke røres. Vi har god søkning, og vi er i flytsonen.

Det er fortsatt krevende å finne nok læreplaner til IM, for informasjonsteknologi og medieproduksjon er fagområder uten tradisjoner for å ta imot lærlinger. Vi er derfor svært opptatt av at tilbudet dimensjoneres i forhold til realistisk formidlingskapasitet. Vi har innledningsvis sagt at vi vil være konstruktive for å avhjelpe problematikken i toppåret 2025/2026. Vi advarer likevel mot å overdimensjonere på IM, siden mangelen på læreplaner vil gi en kraftig rekyl.

Anbefalt dimensjonering:

Vg1: 3 klasser

Vg2 informasjonsteknologi: 2 klasser

Vg2 medieproduksjon: 1 klasse

Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE): I 2022 etablerte skolen Studio E2, som er en unik opplæringsarena for FBIE. På FBIE er opplæring og praksistrening to sider av samme sak. Skolen har begrenset verkstedkapasitet, og dimensjoneringen må stå i forhold til dette.

Anbefalt dimensjonering:

Vg1: 4 klasser

Vg2 frisør: 3 klasser

Vg2 blomster: 1 klasse

Vg2 interiør og eksponeringsdesign: 1 klasse

Vg3 interiør: 1 klasse

Studio E2 er lokalisert i Elvegata 2 og er sånn sett en satellitt til skolen. Utdanningsprogrammets suksess er likevel knyttet til plasseringen på gateplan, som gir en direkte tilgang på kunder. Når skole- og tilbudsstrukturen utredes, ber vi om at dette forholdet blir hensyntatt.

Kunst, design og arkitektur (KDA): KDA tilhører skolens studieforbereidende utdanningsprogram. Skolen har undervisningsbaser/atelierer i toppklasse, men kan ikke håndtere flere elever enn det som er foreslått.

Anbefalt dimensjonering:

Vg1: 2 klasser
Vg2: 2 klasser
Vg3: 2 klasser

Medier og kommunikasjon (MK): Skolen har gode fasiliteter for MK, selv om det studieforbereende faget ikke krever like mye spesialrom som det yrkesfaglige mediekommunikasjonsfaget. Vi nedskalerte antallet elevplasser for noen år siden, fordi søkningen hadde gått betydelig ned. De to siste årene har søkningen gått noe opp igjen, men skolen anbefaler likevel ikke flere elevplasser enn det som er foreslått i høringsdokumentet.

Anbefalt dimensjonering:

Vg1: 1 klasse
Vg2: 1 klasse
Vg3: 1 klasse

Studiespesialisering (ST): Tangen vgs. har hatt studiespesialisering i 15 år. Fra et dårlig utgangspunkt med lav søkning, har skolen gjennom hardt arbeid snudd utviklingen de siste årene. Studiespesialisering på Tangen vgs. har nå blitt et svært godt søkt utdanningsprogram, hvor elevene kommer inn med høye inntakspoeng. Skolen har gjennom alle år hatt tre paralleller, men økte for inneværende år til fire på Vg1. Det er mange gode grunner for å beholde fire paralleller, som det er argumentert for tidligere i dette dokumentet. Med dagens søkning ønsker vi derfor å beholde fire paralleller på ST. Det gir bedre økonomi for skolen, som igjen fører til et rikere utvalg av programfag for elevene. Flere valgmuligheter innenfor programfagene vil kunne påvirke gjennomføringen til elevene ved at de i større grad kan gjøre et valg ut av egen motivasjon og ha flere veier til å oppfylle kravene om fordypning. Vi mener det er til elevens og skolens beste. Vi mener også at det er til elevens beste at flest mulig elever får oppfylt sitt førsteønske om skole. Dette kommenteres nærmere i høringen om inntaksmodell.

Anbefalt dimensjonering:

Vg1: 4 klasser
Vg2: 4 klasser
Vg3: 4 klasser

